

Abonnement pour un an
300 piastres

Edition spéciale 500 piastres

Adresse:

"IDJTIHAD", Constantinople

Téléph. St. 865

XXIème ANNÉE

1 Décembre 1925 — No 192

اجتهاد

فلسفی ، اجتماعی ، ادبی ، اقتصادی مجموعہ

آبونمان : سنہ لکی [۲۴ نسخہ]
تورکیا ایچون ۲ ، خارج ایچون
۳ ، اعلا کاغدایسی ہ لیرادر .

ادارہ خانہ سی :

جفال اوغلندہ « اجتهاد نھوی »

تلفون : استانبول ۸۶۵

یکرمی برنجی سنہ

نومرو ۱۹۳ - ۱ کانون اول ۱۹۲۵

جرمن فلسفه سی :

Schopenhauer

شوپنهاوہ درہ « اخلاق »

« اخلاق وعظ ایتک قولاری ،

اخلاق تمانی قورمق کوچدر ، » [۱]

شوپنهاوہ درک « اخلاق - La morale » ندہ، تم اولان فکر شودر : اخلاق دہ یکانہ حقیقی سائق مرحمت در .
 بو سائق حقیقہ موجود ، طبیعی و مؤثر بر سائق در : ہر گون ، یک چوق کیمسہ لک ، بابالچی لک حیاتی قورتارمق ایچون ، کندیسی تہلکہ آتدیغنی کورمہ یورمی ز ؟
 مرحمت (اخلاق قیمت - Valur morale) ی جائز بولان بز سائق در : زیرا ، مرحمت دہ دیگر کاملق واردہ ؛ منفعت گوزہ دلہ ز .

بالکس (فائدہ جی عقیدہ ل - Les doctrines utilitaristes) (دی اخلاقر دہ داخل اولق اوزہ رہ) اخلاق بر قیمتی اولمایان ، منفعت و اقورقو گبی برسائقہ استناد ایدہر . شہہ سز ، منفعت و باقورقو حقیقہ موجود و مؤثر بر سائق درہ . فقط بو سائق ، اخلاق قیمت دن محروم در .

(عیسادن ۱۰۰۰ میل اول آسایادہ بولدیغمز « کرم - charité » دہ نیلن فضیلت ، سادہ دشمنلری دکل ، جانی مخلوقات کافہ - نی قوجاقلیہ جق قادار گنشدی : خرسایانلق بو بیوک حقیقتک آنجاق بر پارچہ - نی آوروپاہ صوقہ بیلدی .

(عدالت - justice) دیدیکمز فضیلتک منشای دہ مرحمت در . منفی وظیفہ ل مرحمت دن دوغار . « حق گوزہ تیش » - کہ منفی بر وظیفہ در - مرحمت دن دوغمشدر .

خوددین و (شربر - méchant) آرزولرک اوکٹنہ چقان و ہمجسمسزی بر قالقان گبی محافظہ ایدن مرحمت در : ایستہ دیکمہ قاووشمق ایچون دیگر بر انسانک اضطرابنہ سبب اولورسہم ایستہ دیکمہ واز کچرم . بونی یابان ، نی واز کچیردن مرحمت اولیور . بردہ ، دیگر بر انسان اضطراب چکمہ سون دیہ ایستہ دیکمہ واز کچمکہ ، « منفی بر وظیفہ » یاییورم ؛ بو عینی زماندہ « منفی بر فضلت » در : بومنی فضیلتک دہ عاملی مرحمت در . ایستہ مرحمتک انسانی چپ جورہ قرشاتوب افراطلردن و چیلغلقلردن منع ایدن ، ہر کسی کندی ادارہ سنہ ، کندی حدودینہ گتیروب صوقان بو شکل درکہ ، ظلم ، حق ، مجبوریت و وظیفہ مفہوملرنی دوغوریور .

دیمک کہ مرحمت ، مجرد بر فورمولدن عبارت اولان بو مفہوملر واسطہ سیلہ عادل و حقپرست بر انسانک بوتون افعالی ادارہ ایدیور .

[۱] Moral predigen ist leicht, Moral begründen schwer شوپنهاوہ : (طبیعتدہ ارادہ) عنوانی کتابدن .

« Une Université du Travail » عنوانی

کتابم (Charleroi) ایش دارالفنونی طرفندن یاییلان آلی و پەداغوجیائی بتون تجربہ لک شرح و ایضاحنی محتوی در .

قدیم برصانیع مملکتی اولان مملکتیزک آلی ہیئت مستخدمینی یتیشدیرمک ایچون تطبیق ایدیان بتون تربیہ اصوللری بوجلدہ شرح و ایضاح اولونمشدر . شہہ سز مملکتیزدہ (برایش دارالفنونی) کتابدہ شرح اولونان مکتبدن و اصوللردن باشقا مکتبلر و اصوللر واردہ . فقط بتون یواصوللر ، کتابدہ کوستہ ریلن اصولہ یاقلا شیرلر . اولیای امورکیز ، مدیرلرکیز ، پروفہ سسورلرکیز ، آدمنیستراتورلرکیز ، آلی [Technique] مکاتب مفتشلرکیز بو کتابدہ واسنہ و مکمل مطالعہ و مقایسہ موضوعی بولاجاقلردر .

بوسبیلرہ ، بر کتاب احتیاج اولان (برایش دارالفنونی) نک ترجمہ سنک مملکتیز ایچون عظیم بر فائدہ تأمین ایدہ جکی فکر ندیم . اگر حکومتکیز مملکتیزک عمومی و باخصوص آلی تدریس عضویتیرنی [تشکیلاتی] تنظیم و تجدید ایچون بر ہیئت مجموعہ پروژہ و یاپروغرامی مطالعہ و احضار ایتہنی قائدہ لی کورورسہ ، (کہ بونی بر آن اول یاپاجانی امید ایدرم) مباحث عضویتلری ، بوساحدہ ، اک ایلہری کیتمش مملکتلرک حذاسنہ ، بر حلدہ دہ ، چیقارماق ایچون مقتضی ارشادلری کتابدہ بولاجاقلردر . ثروت طبیعیہ منابعندن ایشجیلرک و ملتک کارینہ اولاراق اعظمی درجہ دہ استحصالات نافعہ دہ یولونمای خلقہ اوکرتمک .. ایستہ بر ملتک قوت و استقلال اقتصادی مسئلہ سی بودر . بومسئلہ اخلاقی اولدینی قاداردہ اجتماعی مسئلہ لردن در و فکرلرینہ اشتراک ایتدیگم دوستمز (ہیریو Herriot) ایلہ ہمفکر اولدیغکزی نمونیتلہ کورییورم .

عزیز دوستم Université du Travail ک ترجمہ ایدیلسی قولای برایش اولمایاجاقلردر . فقط ہرلزوم کور - دیکجہ بانا مراجعت ایدیکز . صمیمی بر صورتدہ خالص اولان حسیاتی حسن قبول ایدیکز .

Omer Buyse

متین و صاعلام پرنسیپلرده صاحب اولماز سه ق ، خارجی انطباعلرک تأثیرله حرکت کت کفی (اخلاقه قارشو - antimoralisch) غریزه لر مز بزی کندیلرینه اسیر ایدر لر . پرنسیپلرینه باغلی قالمق بزی آلداتق و یولدن چقارمق ایسته ین برسورو سبیلرده رغماً او پرنسیپلردن آیریلماق ، بو : « کندی نفسنه صاحب اولمق » دیک در .

فرددن ویا قومدن صادر اولان ایش مختلف اوله بیلیر . فقط او افعال ، بذاته ، واهی خیالدر . اولره اخلاق بر اهمیت و قیمت عطف ایتدیردن « ذهنک ، دماغک وضعیت » در . هر چشید جنایتیه مانع اولنان بر دولت فرض ایدم : شاید بومنع ایددن سبیلر اخلاق دکسه (آخرت فکری و سائر) ، اخلاقاً هیچ برشی قازانیلمش اولماز ؛ زیرا ، زنجیره وورولان یالکز افعال و اعمال در ؛ « اراده » دکدر ، افعال و اعمال صحیح اوله بیلور ؛ فقط ، عینی زمانه ، « اراده ، بوزوق و چوروک قاله بیلور .

حسد و مرحت : هرکس ، طابان طابانه ضد اولان ، بوا یکی احتسامی ایچنده طاشیر . بوا یکی احتسامی (Sentiment) دوغوران ، کندی وضعیتله دیگر انسانلرک وضعیت آراسنده ، اراده مرک خارجنده و غیر قابل اجتناب اولاراق باید یغمز مقایسه در . بومقایسه دن چیقان عکس تأثیرک هر فردی سجه یه چار په سندن صوکر ، حسد ویا مرحت ، موجودیتک اساسی بر وضعیت و افعالرک منبئی ارلور .

حسد ، سنکله بزم آramده یوکسه لن دیواری قالدیلشیریر . یوکسه لیر و صاعلاملاشیریر . مرحت ، بالعکس ، عینی دیواری ایچهلیر ، شفافلاشیر ؛ حتی بعضاً ، تمامیه ییقاراق قالدیریر . اوزمان ، بزمه دیگر انسانلر آره سنده کی بوتون فرق زائل اولور ، بر دومان ، برخیات ، برگولگه کبی داغیلر ، کیده ر .

بر انسانله قارشولاشنجه اونک فکری ، اخلاق قیمتی آراشیریمیلر ؛ اونک وارلقی ، روحی ، ایچینی انصافنجه تحلیل اتمیلر ؛ اونک اضطرابلری ، سفالتلری ، آجی لرینی گوز اوگته گتیردم . اوزمان ، اونک بزه نه قادار یقیندن تماس ایتدیگی دیوارز . « سه نیاتی » مز ، محتمر او زمان اویایر ، اوکا قارشو ، کین ، نفرت ، استحقار وایگر نه یرنه انجیلک یکانه « سوگی طعانی » دیه بزی دعوت ایتدیکی مرحتی دیوارز .

اوفک آتشی مرحت یاغموری سوندیرر .

تفسخه باقوب نفرت ایدنجه ، پریشانلی دوشونه لی ، وسفالتدن اورکونجه بوزوقلنی گورمه لی : او زمان ، اراده کی موازنه و ابدی عدالت میدانه چقار ؛ وگورولورکه ، دنیا ایچون حکم ویره ن ینه بالذات دنیادر .

فوندمنت دے (اخلاق تلی - la morale) ایله (اخلاق مبدای - le principe de la morale) نیکدیگرینه قاریشدر ماملی در .

اخلاق پرنسیپ اخلاق وظیفه لرک عصاره سنی ، لبی ، جوهرینی محتویدر . بو پرنسیپ اک ای افاده ایدن جمله شودر : « کیمسه یه فناق ایته ؛ کوچک ایتدیکی قادار هرکسه یاردم ایت . » اخلاقک تملنه کلنجه ، بو حقیقه موجود ، طبیعی ، فطری ، مؤثر و درونی بر قوت در . اخلاق پرنسیپک استناد ایتدیگی بو تمل « مرحت » در .

قانت اخلاق پرنسیپنه صاعلام بر تمل قورمه قدن واز کدی ؛ بونکچون باید یغی آبد یقیدلی ، چوکدی . فائده جی و نه تولوجیاتی اخلاق لرایسه ، او پرنسیپ ، اخلاق قیمتدن محروم بر تمله استناد ایتدیردیلر . شوپنهاورک (اخلاق) ی ایله (مابعد الطبیعیات) ن باغلیان رابطه .

(خود بینی - égoïsme) چهوریله لکله مش اولان بوتون افعالز بر تک تمله استناد ایدر ؛ یر تک قاعده اوستنده دورور : بو تمل ، بو قاعده « مرحت » در .

مرحت انسانله برابر دوغان و هیچ بر صورتله ازاله سی قابل اولما ن بر (احتساس - Sentiment) در .

شوپنهاور ، ظاهری شکلرله ، فانی خیالتلرله دولو بو عالمده « مرحت » ی ، « عدالت و « کرم » گبی ایکی بویوک فضیلتک نبعان ایتدیگی بو الهی قینانی ، حقیقه دوغرو یکانه بر میل اوله رق تلق ایدیور . « بودا » نک سوتی ایچن بدین جرمان فیوزوفی حقیقت اوله رق یالکز بونی بولیور .

اولسه اولسه حقیقت بودر ، بوندن باشقه حقیقت یوقدر دیور . (خود بین - égoïste) و (شریر - méchant) بر نقطه نظره گوره ، هر انسان اصلنده ، اساسنده دیگر انسانلردن آیری در . هرکس بر یرنه کلیا یانچی در .

شوپنهاور دیورکه : بونقطه نظر دماغمک (esprit) رومرک بایلشنه ، بنیه سنه و طبیعتنه عائد فناقلردن دوغور ؛ مکان و زمان گبی آلدایچی مفهوملردن مشتق ؛ غیر حقیقی کثرت مفهومنک چوجوغی .

حالبوکه ، مرحت نبی آلیور ، سوروکلبور ، گوتوریور ؛ دوشونجه نک اغفالکار تظاهراتندن جلودلرندن اوزا قلاشیورم . وایلریده ، بر نقطه ده ، سزیورمکه :

دیگر وارقلرک هسی بن ایم .

اورادا ، حقیقی آکلایورم :

یاشایان ، و اضطراب چکن بوتون وارقلرده ، کندی وارلقی ، موجودیتک اک حریم ذردلینی بولیورم ...

اخلاقه دائر دوشونجه لری

پرنسیپ لر وعقل مجرد la raison abstraite اخلاقیتک ایلک تمل و ایلک قینانی اولقله برابر ، اخلاق حیاته الزم دکل درلر .

بو ، صونی اخلاقیتک منبعندن آلمش برخزینهدرکه ، هر زمان آقاز ، فقط - آتقی ایچون فائدالی زمانی بکار .

کوستاو لو بون

و آثاری

حکیم استاد بوخصوصده یاکیلدیغنی اعترافدن اصلاً چکینه دی، آنجاق (روح الاقوام) ده کی مطالعه سنی تماماً ابطال ایتمه یه رک «دقت ایتدیگز می آمیرال طوغو امپراطورینه یازدیغنی راپورنده محاربه یی اجداد مزک ارواحنک نصرتی سایه سنده قازاندق دیور. بو سوز ژاپون قومنک مراتب روحیه سنی اولچمک ایچون کافی در. بونلر اولجه پک ماهرانه اوق آتارلردی، آلرندن یای آلیندی، رینه روو لوه وریلدی. عینی مهارتله روو لوه وری، ماوزه وری قوللانیورلر» دیدی.

او صروده (کوستاو لوبون) ک مشهور اثرلرندن

La civilisation des Arabes

عنوانلی کتابک (مصر) ده شیخ محمد عبده طرفندن ترجمه ایدیلدیکنی ایشیتمش و بوندن کندیسنه بحث ایتشدم. (کوستاو لوبون) بونی ایشیدنجه «فقط مسلمانلر عجله ایتزلر» دیدی. فی الحقیقه مدنیت اعرابک عربجه سی کون یوزی کورمه دی.

(کوستاو لوبون) سوسیالیستلکک بر وهم و خیال اولدیغنه قانعدر. صلحجیلکی، خیال خام آرقاسندن قوشماق صایار. فقط او، حس ایله حرکت ایدن آدم دکلدرد. مادی استنادی اولمایان دعوا کارلردن دکلدرد. «پاسیفیست» لکی طرز تلقیسنی یقیناً بیلیمورم. صلح جهان بر خیال اولاراق، اصلاً تحقق ایتمه یه رک، بر مفهوم مجرد حالنده قلابیلیر. فقط بونک بویله اولماسی انسانک صلح جهانی، یولنده جانلر فدا ایدیله یه دکر بر مفکوره کورمه سینه مانع اولماز. ورمک دنیاسدن تماماً قالدیریلای محال اولماقده الی الابد دوام ایده جک در. بونک بویله اولماسی ورمه مجادله جمعیتلرینک تشکل و فعالیتنی عبث و یابی فائده قیلا بیلیرمی؟

(کوستاو لوبون) ن لابوراتوارنده قبول ایتدی. ککیش برصالوندی و ماصهلر اوزه رنده اکثری کندیلدی طرفندن اختراع ایدیلن فیزیک تجربه آلترلی دولوایدی.

اخلاق پرنسپینک تبلی اولان مرحمت، بوتون حیوانلری ده جایه قنادی آلتنه آلور. [۱]
«حیوانلره قارشو وظیفه» یوق دیمک، اونک حقیرینی انکار ایتک، اونلره قارشو یاپدیغمز معامله لرک اخلاقی اهمیتی هیچه ایندیرمک دیمک در.

بو، عصیان ایتدیرنجی بر قابلقی، غربا ک بر باربارانی در. (بونکده منبجی یهودیک در)

اونلر خاطرله میوزلری که، کندیلری نصل آنهلرندن سوت ایدیلرسه، او حیوانلرده، طبق اولیه، آنالریک سودیله بسله ندی؟

حیوانلره قارشو مرحمت خیرخواهله اودرجه صیق بر صورتده باغلی درکه، حیوانلره اشکنجه ایدن برکیمسه نک این بر انسان اوله میه جنی کمال قطعیتله ادعا ایدیله بیلور.

بوتون جانی وارقلره قارشو بسله نن حدودسز بر مرحمت اخلاق سیر تک اک آمین، اک صاعلام بر علامتی در.

شوکا آمین اولونه بیلور:

ایچی بو حدودسز مرحمتله دولو اولاهره هانکی بر انسان، هیچ کیمسه یی اینجیمه یه جک، کیمسه نک حقوقی چکینه میه جک، کیمسه یه فثاق ایتمه یه جک، پالکس هرکسه قارشو شفیق اولاجاق هرکسی عفو ایده جک، کوچنک یتدیکی قادار هرکسک امدادنه قوشه جق، و یاپدیغی بوتون ایشلرده «عدالت» و «انسانیت سوگی سی» نک ایزلری بولنه جق.

«بو آدم فضیلتکاردر، لکن مرحمتسزدر.»

و یاخود: «اوظالم و فثا بر آدم در، بونکله برابر چوق مشفق و رحیم در.» دینه بیلیرمی؟ تناقض آشکار دکلی در؟ بکا گوره، اک گوزهل دفا، اسکی هند تماشا اثرلرینک صوگنده تکرار ایدیلن شو پارچه در:

«جانی وارقلرک کافه سی بوتون المردر آزاد اولسون!»

۲۷ ایلول، ۱۹۲۱ نوژاد محمود

[۱] حیات و کائنات اوزره گریش بال رافئدر

«فثاقی الله» مزده حق رد و انتخاب اولماز. فثاقی الله - ع. ج.

رباعیات خیام

رسملی و پک نفیس اولاراق طبعنه باشلاندی. عمر خیامک حیات فکری و فلسفیی وعصر من جزکت فکریه سی اوزه رینه تأثیری حقنده مترجمی عبدالله جودت بکک اوزون و تماماً یکی نظرلینی محتوی اوزون بردیباچه کتابک وصف میزی در.